

Вступ

Програма конкурсних фахових вступних випробувань за спеціальністю 263 «Цивільна безпека» (охорона праці) призначена для кандидатів на навчання у Черкаському Інституті пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля Національного університету цивільного захисту України для здобуття освітньо-кваліфікаційного ступеня магістр за спеціальністю 263 «Цивільна безпека» (охорона праці).

Програма охоплює матеріал в межах навчальних програм дисциплін циклу професійної та практичної підготовки, що вивчаються в ході підготовки фахівців за спеціальністю 263 «Цивільна безпека» освітнього рівня «бакалавр» у вищих навчальних закладах цивільного захисту.

Конкурсні фахові вступні випробування за спеціальністю 263 «Цивільна безпека» проводяться у формі екзамену в усній формі.

Розділ 1. Правові та організаційні питання з охорони праці

1. На підставі яких законів здійснюється вирішення питань з охорони праці в Україні ?
2. У чому полягають принципи державної політики в області охорони праці в Україні ?
3. Яким документом регулюються взаємини між власником і працівниками в області охорони праці на конкретному підприємстві ?
4. Які основні позиції з охорони праці повинні бути відбиті в колективному договорі ?
5. Основні положення з охорони праці жінок.
6. Основні положення з охорони праці неповнолітніх.
7. Які обмеження накладаються нормативними положеннями в організації праці неповнолітніх ?
8. Основні положення з охорони праці інвалідів.
9. Медичні огляди працівників.
10. Хто повинен забезпечувати організацію і проведення медоглядів на підприємстві ?
11. Види і мета медичних оглядів на підприємстві.
12. Класифікація нормативно-правових актів з охорони праці.
13. Види відповідальності за порушення законодавства з охорони праці.
14. Які органи забезпечують керування охороною праці на рівні держави ? Їх функції.
15. Служба охорони праці на підприємстві.
16. Завдання служби охорони праці на підприємстві.
17. Які функції покладаються на службу охорони праці на підприємстві ?
18. Інструкції з охорони праці на підприємстві.
19. Які встановлені правила в підготовці персоналу для робіт з підвищеною небезпекою ?

20. Правила підготовки посадових осіб з охорони праці.
21. Види інструктажів з охорони праці.
22. Зміст та правила проведення вступного інструктажу з охорони праці.
23. Зміст та правила проведення первинного інструктажу з охорони праці.
24. Зміст та періодичність проведення повторного інструктажу з охорони праці.
25. Зміст та правила проведення позапланового інструктажу з охорони праці.
26. Зміст та правила проведення цільового інструктажу з охорони праці.
27. Які органи здійснюють державний нагляд і контроль за охороною праці?

Розділ 2. Розслідування й облік нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві

1. Якими законодавчими документами регламентується порядок розслідування нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві ?
2. Викладіть порядок розслідування нещасних випадків.
3. Склад комісії з розслідування нещасного випадку.
4. У чому полягають обов'язки комісії з розслідування нещасних випадків ?
5. Порядок розсилання актів розслідування нещасних випадків.
6. Викладіть порядок та особливості спеціального розслідування нещасних випадків на виробництві.
7. Порядок розслідування професійних захворювань на виробництві.
8. Як розслідуються аварії на виробництві ?

Розділ 3. Атестація робочих місць за умовами праці

1. Мета атестації робочих місць за умовами праці.
2. Які завдання вирішуються у процесі атестації робочих місць ?
3. Порядок і терміни проведення атестації робочих місць.
4. В яких випадках виконується позачергова атестація робочих місць ?
5. Як використовуються результати атестації робочих місць ?
6. Викладіть порядок організації робіт з атестації робочих місць.
7. Послідовність проведення атестації робочих місць.
8. Як виконується гігієнічна оцінка умов праці ?
9. Наведіть класи умов праці.
10. Як оцінюється рівень організації робочого місця ?
11. Як здійснюється атестація робочого місця ?

Розділ 4. Виробнича санітарія

1. Які існують категорії робіт за ступенем важкості? Охарактеризуйте їх.
2. Що собою уявляє гігієнічна класифікація умов праці?
3. У чому полягає різниця між небезпечними та шкідливими виробничими факторами і як вони класифікуються?

4. Охарактеризуйте дію мікроклімату на працівника.
5. Якими параметрами характеризується мікроклімат робочої зони?
6. Охарактеризуйте принципи санітарно-гігієнічного нормування параметрів мікроклімату на робочих місцях.
7. Охарактеризуйте заходи та засоби нормалізації мікроклімату.
8. Чим оптимальні параметри мікроклімату відрізняються від допустимих?
9. Які існують види виробничого освітлення?
10. Охарактеризуйте основні вимоги до виробничого освітлення?
11. Охарактеризуйте природне освітлення виробничих приміщень.
12. Охарактеризуйте штучне освітлення виробничих приміщень.
13. Охарактеризуйте дію шуму на людину.
14. Охарактеризуйте нормування та вимірювання параметрів шуму.
15. Охарактеризуйте методи захисту від шуму.
16. Які засоби індивідуального захисту від шуму використовуються на виробництві.
17. На які види поділяють вібрацію?
18. Охарактеризуйте вплив вібрації на людину.
19. Охарактеризуйте методи захисту від вібрації.
20. Які засоби індивідуального захисту від виробничої вібрації використовують на робочих місцях?
21. Охарактеризуйте біологічний вплив на людину іонізуючих випромінювань.
22. Охарактеризуйте основні методи захисту від іонізуючих випромінювань.

Розділ 5. Безпека праці

1. На якому етапі повинні вирішуватися питання забезпечення безпеки праці?
2. Викладіть загальні вимоги безпеки до виробничих процесів.
3. Вимоги безпеки при транспортуванні вантажів.
4. Безпека під час виконання вантажно-розвантажувальних робіт та застосування підйнятно-транспортної техніки.
5. Безпека під час експлуатації систем під тиском і криогенної техніки.
6. Поняття «електробезпека».
7. Стан виробничого електротравматизму.
8. Які існують види дії електричного струму на організм людини?
9. Охарактеризуйте види загальних електротравм.
10. Охарактеризуйте види місцевих електротравм.
11. Які чинники впливають на дію електричного струму на організм людини?
12. Що таке безпечні, небезпечні, смертельні величини струму і напруги?
13. Чим характеризується електричний опір організму людини?
14. Які існують категорії приміщень за небезпекою ураження електричним струмом?
15. Перелічіть заходи і засоби електробезпеки.

16. Які методи захисту працюючих застосовують в електроустановках ?
17. Надання долікарської допомоги потерпілому при ураженні електричним струмом

Розділ 6. Пожежна безпека

1. Навести визначення пожежної безпеки.
2. Що є небезпечними факторами пожежі ?
3. Якими заходами досягається запобігання утворенню джерел запалювання?
4. Якими заходами реалізується пожежний захист ?
5. Навести класифікацію вибухонебезпечних зон.
6. Навести класифікацію пожежонебезпечних зон.
7. Які існують інструктажі з пожежної безпеки ?
8. Навести перелік основних протипожежних заходів.
9. Класифікація засобів пожежогасіння.
10. Описати стаціонарні засоби пожежогасіння.
11. Первинні засоби пожежогасіння.

Література.

Основні законодавчі та нормативно-правові акти

1. Закон України «Про охорону праці».
2. Кодекс законів про працю України.
3. Кодекс цивільного захисту України.
4. Закон України «Про пожежну безпеку».
5. Закон України «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку».
6. Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення».
7. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності».
8. Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності».
9. Постанова Кабінету Міністрів України від 25.08.2004 № 1112 «Деякі питання розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві».
10. Постанова Кабінету Міністрів України від 27.06.2003 р. № 994. «Перелік заходів та засобів з охорони праці, витрати на здійснення та придбання яких включаються до валових витрат».
11. НПАОП 0.00-1.28-10 «Правила охорони праці під час експлуатації електронно-обчислювальних машин». Наказ Держгірпромнагляду від 26.03.2010р. № 65.

12. НПАОП 0.00-4.03-04 «Положення про Державний реєстр нормативно-правових актів з питань охорони праці». Наказ Держнаглядохоронпраці України від 08.06.2004 р. № 151.
13. НПАОП 0.00-4.09-07 «Типове положення про комісію з питань охорони праці підприємства». Наказ Держгірпромнагляду від 21.03.2007 р. № 55.
14. НПАОП 0.00-4.11-07 «Типове положення про діяльність уповноважених найманими працівниками осіб з питань охорони праці». Наказ Держгірпромнагляду від 21.03.2007 р. № 56.
15. НПАОП 0.00-4.12-05 «Типове положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці». Наказ Держнаглядохоронпраці від 26.01.2005 № 15.
16. НПАОП 0.00-4.15-98 «Положення про розробку інструкцій з охорони праці». Наказ Держнаглядохоронпраці від 29.01.1998 р. № 9.
17. НПАОП 0.00-4.21-04 «Типове положення про службу охорони праці». Наказ Держнаглядохоронпраці від 15.11.2004 р. № 255.
18. НПАОП 0.00-6.03-93 «Порядок опрацювання та затвердження власником нормативних актів про охорону праці, що діють на підприємстві». Наказ Держнаглядохоронпраці від 21.12.1993 р. № 132.
19. Рекомендації щодо організації роботи кабінету промислової безпеки та охорони праці. Затверджено Головою Держгірпромнагляду 16.01.2008 р.
20. Рекомендації щодо побудови, впровадження та удосконалення системи управління охороною праці. Затверджено Головою Держгірпромнагляду 07.02.2008.

Основна література

21. Основи охорони праці в підрозділах МНС України. Навчальний посібник./ В.А.Батлук, Б.О.Білінський, В.В.Ковалішин, О.Л.Мірус – Львів: ЛДУБЖД, 2011. – 504с.
22. Основи охорони праці: Підручник. 2-ге видання / К.Н.Ткачук, М.О.Халімовський, В.В.Зацарний та ін. – К.: Основа, 2006 – 448 с.
23. Запорожець О.І., Протоєрейський О.С., Франчук Г.М., Боровик І. М. Основи охорони праці. Підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 264 с.
24. Основи охорони праці:./В.В. Березуцький, Т.С. Бондаренко, Г.Г.Валенко та ін.; за ред. проф. В.В. Березуцького. – Х.:Факт, 2005. – 480 с.
25. Русаловський А. В. Правові та організаційні питання охорони праці: Навч. посіб. – 4-те вид., допов. і перероб. – К.: Університет «Україна», 2009. – 295 с.
26. Охорона праці: навч. посіб. / З.М. Яремко, С.В. Тимошук, О.І. Третяк, Р.М. Ковтун; за ред. проф. З.М. Яремка. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2010. – 374 с.

27. Катренко Л.А., Кіт Ю.В., Пістун І.П. Охорона праці. Курс лекцій. Практикум: Навч. посіб. – Суми: Університетська книга, 2009. – 540 с.
28. Жидецький В.Ц. Основи охорони праці. Підручник — Львів: УАД, 2006 – 336 с.

Додаткова література

29. Охорона праці та промислова безпека: Навч. посіб. / К. н. ткачук, В. В. Зацарний, Р. В. Сабарно, С. Ф. Каштанов, Л. О. Мітюк, Л. Д. Третьякова, К. К.Ткачук, А. В. Чадюк. За ред. К. н. ткачука і В. В. Зацарного. – К.: ___ 2009 – __ с.
30. Охорона праці (Законодавство. Організація роботи): Навч. посіб. / За заг. ред. к.т.н., доц. І. П. Пістуна. – Львів: “Тріада плюс”, 2010. – 648 с.
31. Охорона праці (практикум): Навч. посіб. / За заг. ред. к.т.н., доц. І. П. Пістуна. – Львів: «Тріада плюс», 2011 – 436 с.
32. Серіков Я. О. Основи охорони праці: Навч. посіб. – Харків, ХНАМГ, 2007. - 227с.
33. Гандзюк М.П., Желібо Є.П., Халімовський М.О. Основи охорони праці. – К.: Каравела, 2004. – 408 с.

Критерії оцінювання рівня професійних знань, умінь і навичок вступників

Оцінювання проводиться за двохсотбальною шкалою (від 100 до 200) і вносяться до Єдиної державної електронної бази з питань освіти.

Вступники, знання яких оцінено нижче ніж 100 балів, до подальшої участі в конкурсі не допускаються.

Оцінка за результатами фахового вступного випробування зі спеціальності (іспит в усній формі) визначається як сума балів за кожне завдання і може становити:

Оцінка «відмінно» (181 – 200 балів) виставляється, якщо вступник при відповіді на питання виявив всебічні, систематизовані, глибокі знання матеріалу, який виноситься на контроль, уміння вільно самостійно аналізувати, узагальнювати і виконувати завдання, передбачені даною програмою, повністю, логічно і послідовно розкрив суть поставлених питань, не допускаючи помилок.

Оцінка «добре» (151 – 180 балів) виставляється за умови дотримання таких вимог: вступник при відповіді на питання виявив повне знання матеріалу, який виноситься на контроль, успішно виконав завдання. Вміє правильно використовувати теоретичні положення для виконання поставленої задачі, але допускає несуттєві помилки, що не впливають на загальну правильність відповіді.

При додатковому уточнюючому опитуванні допускає окремі помилки.

Оцінка «задовільно» (100 – 151 бал) виставляється в тому разі, коли вступник при відповіді на питання виявив знання основного матеріалу в об'ємі, що необхідний для подальшого навчання і роботи, здатність упоратись з виконанням завдань, передбачених даною програмою.

Разом із тим, не знає окремих положень, допускає неточності у відповіді, формулювання.

Має певні труднощі при відповіді на додаткові уточнюючі питання.

Оцінка «незадовільно» (0 – 99 бали) виставляється в разі, коли Вступник при відповіді на питання виявив серйозні недоліки в знанні основного матеріалу, передбаченого даною програмою, допускає суттєві помилки і неточності.

Не вміє логічно і послідовно сформулювати відповіді на поставлені завдання. Має суттєві труднощі при відповіді на додаткові уточнюючі питання.